Ulkoministeriö/Kansainvälisen kaupan osasto 27.05.2026

Eduskunnan talousvaliokunta torstai 28.05.2026 klo 12.00 / U 31/2026 vp / Ulkoministeriön kirjallinen lausunto

U 31/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi teollisen kapasiteetin kiihdyttämisestä ja vähähiilistämisestä strategisilla aloilla sekä asetusten (EU) 2018/1724, (EU) 2024/1735 ja (EU) 2024/3110 muuttamisesta

Ulkoministeriö puoltaa kirjelmän kantaosiossa esitettyä valtioneuvoston kantaa painottaen erityisesti seuraavaa:

Suhtaudumme varauksella esitykseen ulkomaisten investointien ehdollistamisesta. Investoinnit ovat elintärkeitä EU:n kilpailukyvylle luoden pohjaa tuottavuuden kasvulle ja uudistumiselle. On tärkeää, että EU:ssa edistetään avoimen ja vakaan investointi- ja liiketoimintaympäristön luomista ja että tarpeettomia rajoituksia ja hallinnollista taakkaa lisäävää sääntelyä vältetään. Pidämme riskinä, että esitetyt toimet tulisivat vaikuttamaan negatiivisesti yritysten halukkuuteen investoida EU:hun ja heikentäisivät EU:n kykyä uudistaa teollisuuttaan.

On valitettavaa, ettei komission ehdotuksen investointiosuudesta ole laadittu perusteellista vaikutusarviota. UM pitää tärkeänä, että jatkovalmistelussa toimien todelliset vaikutukset arvioidaan perusteellisesti, mukaan lukien riskit siitä, että ulkomaiset sijoittajat kohdistavat sijoituksensa muille alueille. Jatkovalmisteluissa tulee myös tarkastella esitettyjen toimien WTO-yhdenmukaisuutta sekä kumulatiivisia rasitteita suhteessa muuhun investointeja koskevaan lainsäädäntöön (ml. investointien seuranta).

Myös hankintoja koskevien määräysten osalta, ml. sähköautojen ja yritysautojen tukijärjestelmissä, olisi keskeistä varmistaa niiden yhdenmukaisuus EU:n kansainvälisten sitoumusten kanssa ja että vapaakauppasopimuskumppanit huomioidaan määriteltäessä EU-alkuperää.

Epävarmuutta toimintaympäristön ennakoitavuuteen tuo se, että komissiolle annetaan esityksessä laajat valtuudet muuttaa ja täydentää unionin alkuperää ja investointeja koskevia määräyksiä delegoiduilla säädöksillä.

Ulkoministeriö on huolissaan asetusehdotuksen negatiivisista vaikutuksista EU:n suhteisiin samanmielisiin maihin, ml. vapaakauppasopimuskumppanit. Geopolitiikan jännitteet korostavat tarvetta vahvistaa EU:n kumppanuusverkostoa. Jatkovalmistelussa on tärkeätä punnita myös kauppariitojen eskaloitumisen ja kauppakumppaneiden vastatoimien riskejä.